

ГАЛЕРЕЯ ПАМ'ЯТІ ОСОБИСТОСТЕЙ у Львівській опері

Лариса МАРЧУК

Якщо ви не можете трудитися з любов'ю, а працюєте лише з відразкою, то краще вам залишити вашу працю, сісти біля воріт храму і просити милостиню у тих, хто працює з радістю.

Джебран Калил Джебран

У Львівському національному театрі опери і балету імені Соломії Крушельницької створено з бронзи галерею видатних постатей, які прославили театр – Соломії Крушельницької, Олександра Мишуги, Модеста Менцинського, Євгена Лисика, Ярослава Воцака.

Доступна радість – оперний театр

Скидається на те, що у третьому тисячолітті про високий рівень розвитку європейських міст свідчити не наявність у мегаполісах великих спортивних арен, розрахованих щонайменше на 30 тисяч осіб, – такими популярними стали грандіозні шоу-програми на велелюдних стадіонах. А ще донедавна в Європі критерієм визначення культурного рівня міста була наявність у ньому університету й оперного театру.

Відколи у Львові з'явився театр опери і балету, культурне життя міста помітно похвально. Сьогодні цей театр для львів'ян уже більше, ніж театр. Він є величним і розкішним архітектурним творінням, якого не оминає жоден гість Львова. Адже кожний глядач, перебуваючи серед інтер'єру театру, оздобленого

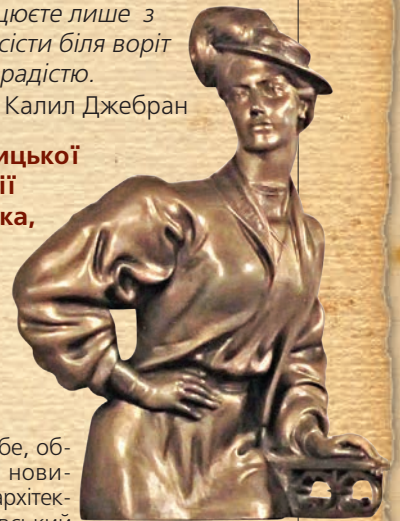

живописними й скульптурними творами, оксамитом і позолотою, кришталем і мармуром, може відчутти себе рівним серед рівних, як у справжньому храмі, бо має однакову з усіма можливість насолоджуватись атмосферою доведеної краси. До того ж має нагоду вдягнути смокінг чи вечірню сукню, сповна відчутти радість, святкове піднесення.

– Я просто не розумію людей, котрі обділяють себе і не користуються такою доступною радістю – відвідати наш театр... Адже це – насолода для душі й серця, – переконаний **генеральний директор Львівського національного театру опери і балету імені Соломії Крушельницької Тадей ЕДЕР**. – До того ж «выход в оперу – это выход в свет», – підмітив Олександр Пушкін. Тут особливу роль за всіх часів відігравали антракти. Публіка мала можливість спілкуватись,

оглядати себе, обмінюватися новинами. Тому архітектор Горголевський запроєктував та відвів для антрактів спеціальне місце – Дзеркальний зал. Але ми пам'ятаємо, що в 70-ті роки в цьому залі розташували буфет і продавали пиво на розлив.

За радянських часів театр носив ім'я Івана Франка. Тоді було неможливо перейменувати його на честь великої співачки Соломії Крушельницької. Та й ніхто не наважувався про це говорити. Але настав інший час і директор Тадей Едер доклав чимало зусиль, аби театр носив ім'я Соломії Крушельницької. Після цього вирішили у Дзеркальному залі поставити погруддя оперної примадонни. Але для виготовлення скульптурного портрета треба було шукати спонсорів і виконавця, який зміг би відтворити образ ушлявленої співачки.

Засновник –
Верховна Рада України

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО

Редакційна колегія:

Віктор КОРНЮК,
Лариса СЕВЕРЕНЧУК, Юрій АРТЕМЕНКО,
Олександр БАНДУРКА, Іван БОКИЙ,
Степан ГАВРИШ, Віктор ГРАБ,
Юлія ЮФФЕ, Віктор КИРИЛЛОВ,
Олександр КОПИЛЕНКО, Анатолій МАТВІЄНКО,
Павло МАТВІЄНКО, Анатолій МАЦЮК,
Микола МЕЛЬНИК, Борис ОЛІЙНИК,
Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СЕЛІВАНОВ,
Лесь (Леонід) ТАНОК, Віктор ТАРАН (Терен)

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО – 235-81-55

Приймальня:

Любов САЛЮК – 235-79-58

Заступник головного редактора

Віктор КОРНЮК – 272-46-30

Відповідальний секретар

Лариса СЕВЕРЕНЧУК – 235-79-53

Головний бухгалтер Ірина КИСІЛЬ,

Жанна СИМОНЕНКО – 235-79-58

Відділ з висвітлення питань

парламентської діяльності:

Микола БІЛОКОПИТОВ – 234-67-78,

Олексій СИЩУК – 235-79-52,

Юлія ЦИРФА – 234-67-78,

Олександр ДЕМСЬКИЙ – 235-79-55

Відділ соціально-економічної політики

та правового забезпечення:

Олександр МАЛІЄНКО – 235-81-56,

Микола СЛАВИНСЬКИЙ – 235-79-55,

Світлана ФІЛОНЕНКО – 234-67-78

Відділ гуманітарної політики:

Завідувач Ольга КЛЕЙМЕНОВА – 235-79-52,

Людмила ПУЗИКОВА, Лариса МАРЧУК,

Євген ТИЩУК

Літературні редактори: Олена ЧОПОВСЬКА,

Валентина НЕСЛУЖЕНКО – 235-79-60,

Наталка СЕМІВЛОС – 235-79-53

Реклама та передплата:

Віра ПРАВИНА – 272-46-23,

Сергій ДУБРОВІН – 234-68-30

Дизайн – Ольга ПРОКОПЧУК – 235-81-56

Верстка – Анна СЕРДЕЧНА – 235-81-56,

Наталія РЕПЕЦЬКА – 235-79-60

Підтримка сайту –

Євген СИНЕЛЬНИКОВ – 235-81-56,

Олексій ЛОЗИНСЬКИЙ, Діана ТОКОВЕНКО

04053, Київ-53,

пров. Несторівський, 4

E-mail: mail@viche.info

E-mail: viche@rada.gov.ua

www.viche.info

Підготовку та випуск у світ журналу «Віче»

за дорученням засновника здійснює редакція.

© Віче, 2012.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого

засобу масової інформації КВ № 570 від 05.04.1994.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів.

І залишає за собою право на редагування,

опублікування наданих авторами творів та сплату

авторського гонорару. Рукописи не рецензуються

і не повертаються.

При передруку посилання на «Віче» обов'язкове.

Відповідальність за зміст і достовірність

рекламних оголошень несуть рекламодавці.

«R» – матеріали, які друкуються на правах реклами

Підписано до друку 27.12.2011.

Формат 64x90/8.

Папір крейдований.

Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 9,3.

Зам. № С-440. Тираж прим. 3000.

Ціна договірна.

Набрано і зверстано на комп'ютерному

комплексі редакції журналу «Віче».

Надруковано з готового оригінал-макета

у ТОВ «КЖД «Софія»

08000, Київська обл., Макарівський р-н,

смт Макарів, вул. Першотравнева, 65

Свідчення про державну реєстрацію

А01 № 22 9953 від 26.11.2008 р.

Журнал «Віче» читають у Верховній Раді та її

комітетах, адміністрації Президента України,

Кабінеті Міністрів України, Держтелерадіо. Він

також надходить до бібліотек Конгресу США та

Ради Європи, до Книжкової палати України,

Національної бібліотеки України імені В. Вер-

надського, Національної парламентської, Держ-

жавної науково-технічної, Державної бібліоте-

ки для юнацтва, Державної науково-педаго-

гічної, Центральної імені М. Островського.

Передплатний індекс – 74254.

Любов і Заздрість

Дзеркальний зал прикрашають не тільки великі дзеркала, які не міняли навіть під час останньої реставрації театру, вони є автентичними. Світло з вікон залу, які виходять на проспект Свободи, вдало освітлює живопис стелі, де зображені чотири алегоричні постаті: Любов (з Амуром), Заздрість (зі змієм), Материнство (з дитиною), Гордість (із люстерком). Митці, котрі творили інтер'єр театру, не випадково зробили акцент на Любові, яка дає життя, на Заздрості, яка вбиває талант, на Материнстві, як безкорисливості, на Гордості, яка ніколи не бачить себе збоку. Такі випробування трапляються в житті кожної людини, але з честю їх долають тільки особистості.

Першим у Дзеркальному залі з'явилося бронзове погруддя Соломії Крушельницької. Життєвий і творчий шлях великої українки є для багатьох прикладом утвердження людської гідності.

Генеральний директор Тадей Едер поділився своїми міркуваннями про те, що його спонукало створити галерею пам'яті талановитих постатей. Він працював із визнаним у світі художником Євгеном Лисиком, а також видатним диригентом сучасності Ярославом Вошчаком, який керував оркестром театру у 60–70-х роках. Вони своєю творчістю робили світ кращим.

Господь дав людині багато. Не дав одного – ми себе не бачимо, ми себе не чуємо, ми самі собі не можемо дати поради. Зате бачимо інших, яких судимо, а себе виправдуємо. А тим часом це їхнє життя, їхній вибір. Нас – мільярди, а слід на землі залишають тільки особистості. Для

нашого театру такими непересічними постатями є Соломія Крушельницька, Олександр Мишуга, Модест Менцинський, Ярослав Вошчак і Євген Лисик. Створивши галерею їхньої пам'яті, матимемо за приклад талановитих людей, котрі зуміли реалізувати свій Божий дар, який послужив людям, – переконаний Тадей Едер.

Усі бронзові погруддя галереї пам'яті виконав один львівський скульптор – Ярослав Скакун. Звичайно, у Львові серед когорти зрілих митців цей факт оцінюють неоднозначно. Чому вибір генерального директора Львівської опери припав на скульптора Ярослава Скакуна? – поцікавились у Тадея Едера.

– Я спочатку зустрівся і познайомився з Ярославом Скакуном, потім довго приглядався до нього, мені сподобались його людські якості, – відповів генеральний директор. – А роботи скульптора я бачив і раніше. До того ж академізм, реалістичність, притаманні його творчості, співзвучні з ідеєю галереї пам'яті. І я не помилився: кожний образ, створений скульптором у бронзі, – динамічний і, на мій погляд, вдало відтворює харизму творчої особистості.

Талант має бути реалізованим

Прогулюючись в антрактах Дзеркальним залом, глядачі часто фотографуються біля бронзових портретів Соломії Крушельницької, Євгена Лисика, Олександра Мишуги, Модеста Менцинського, Ярослава Вошчака і тут же з табличок дізнаються імена спонсорів, котрі фінансували створення скульптур. Адже шляхетні меценати в усі часи були в Галичині й сьогодні знаходяться благодійники серед наших сучасників, які підтримують національне мистецтво. Звісно, під час пошуків меценатів неабияк допомагали авторитет і організаторські здібності генерального директора Тадея Едера.

Якось Тадей Едер, перебуваючи в музеї міланського театру «Ла Скала», запропонував італійцям поставити тут бронзовий бюст української співачки Соломії Крушельницької. Пропозиція була прийнята як можлива, але для початку Тадей Едер запросив до Львова Ренато Гаравалью – директора міланського музею. Він високо оцінив портрет Соломії Крушельницької у Дзеркальному залі, але на остаточну згоду довелося зачекати. Вирішальну роль відіграли товариські стосунки Тадея Едера з Ренато Гаравальєю, коли під час особистих зустрічей вони що-

разу поверталися до ідеї реалізації цього проекту. Невдовзі скульптор Ярослав Скакун створив у бронзі бюст Соломії Крушельницької, який нині прикрашає музей знаменитої Міланської опери.

– Кожний портрет у бронзі – це цікава й напружена робота – фізична й розумова, – каже **скульптор Ярослав СКАКУН**. – Коли мені запропонували створити галерею образів творчих особистостей, я не піддався амбітній ейфорії. Бо, як селянський син, пам'ятаю головне: праця – це велика радість, дана людині Богом, аби вона кожного дня утверджувала себе як творець, намагалася побороти в собі раба, прив'язаного до розмаїття земних матеріальних благ і спокус. Це та ідея, котру я завжди намагаюся пронести через свої скульптурні роботи. Талант має бути реалізований.

Професор кафедри монументально-декоративної скульптури Львівської національної академії мистецтв, народний художник України Ярослав Скакун веде клас скульптури у студентів з першого по шостий курс. В його мистецькому доробку чимало створених пам'ятників.

Ще замолоду Ярослав Скакун поставив собі за мету присвятити життя лише тій роботі, котру виконуватиме за любови. Згодом, уже будучи зрілим художником, натрапив на слова арабського філософа, які особливо припали до душі: «Якщо ви не можете трудитися з любов'ю, а працюєте лише з відразою, то краще вам залишити вашу працю, сісти біля воріт храму і просити милостину

у тих, хто трудиться з радістю. Якщо ви печете хліб із байдужістю, то ваш хліб гіркий, і він лише наполовину втамовує голод людини».

Бронзові погруддя в галереї пам'яті, створені скульптором Ярославом Скакуном, чітко витримані в одному пластичному стилі, властивому для цього митця. Однак вони аж ніяк не одноманітні – всі виконані з урахуванням характеру театральних постатей – співаків, диригента, художника. Адже під час створення скульптурних портретів у руках митця перебуває той пластичний матеріал, який неможливо обманути, бо він миттю реагує на найменшу бездушність чи байдужість автора. Життєдайні імпульси з кінчиків пальців скульптора, ніби струнами, подаються на пластичний матеріал, що набирає відповідних форм, перетворюється на образ. Чи вдалися портрети митців, свідчить постійний інтерес до них глядачів, які в кожному бронзовому погрудді безпомилково впізнають талановиту особистість.

Львівська Слава завжди при надії

Скульптурні постаті творяться за професійними законами, яких чітко дотримується митець. Окремі скульптури, що стають частиною життя середовища, де вони створені, із часом обростають розмаїтими історіями, легендами... Скульптура Слави, яка вінчає фронтон Львівського театру опери і балету, піднявшись у своїй довершеній величній красі над головним проспектом Львова, сьогодні символізує вже дещо більше, ніж міфологічний образ, а саме – притаманну містові амбіційність, яка завжди перебуває в пошуках винятковості й вивищеності. Саме про це скульптурне зображення львівської Слави дійшов до нас неперевершений галицький віць (бувальщина), який має реальне підґрунтя.

Якось після філіжанки кави й конячку веселе товариство поважних галицьких панів проходило повз новітній Львівський оперний театр. Серед них був професор акушерства й гінекології медінституту на ім'я Марс, котрий сказав, що може визначити, на якому місяці вагітності скульптура Слави. На його думку, це четвертий місяць. Його колега цей факт заінтригував і вони уклали парі на досить велику суму. Через українського скульптора Петра Війтовича, автора Слави, знайшли натурницю, котра йому позувала. Коли ж прийшли до неї, то дізналися, що вона має маленьку дитину, й тоді вдалися до розрахунків, за якими з'ясували: натурниця справді була на четверто-

му місяці вагітності, коли позувала скульптору для майбутньої Слави. Професор виграв парі.

– Цей факт я також розповідаю студентам, – сказав Ярослав Скакун. – Щоправда, з іншою метою – як про яскравий і вдалий приклад об'ємного просторового зображення, розміщеного на висоті.

Знизу воно сприймається інакше. Тож скульптор, беручи до уваги цю особливість, повинен творити скульптуру об'ємнішу. Тому автор Слави взяв натурницю з округ-

лим животиком, а не з плоским, бо, споглядаючи її знизу, ми мали б не таке емне й пишне зображення постаті.

Напевно, не випадково у центрі Львова красується Слава, в якій навічно закарбована вагітність. Львівська Слава, як кажуть галичани, завжди при надії.

– А ось випробування тією ж славою витримують лише одиниці і серед них – Папа Римський Павло II, – зауважив генеральний директор Тадей Едер. – Коли Папа приїздив до Львова, то благословив наш театр, а також дав кошти на постановку опери «Мойсей». І нещодавно на згадку про цей знаковий візит скульптор Ярослав Скакун виконав в італійському мармурі рельєфне зображення Папи Римського Павла II, яке органічно вписалося в фойє нашого театру.

Рік-прогноз
Тернопільська область 2012

На Тернопілі 2012-й оголошено роком видатної української оперної співачки Соломії Крушельницької. У селі Білявинці Бучацького району 140 років тому народилася славетна оперна дівка. Цьогоріч мине й 60 літ, відколи її не стало.